

Последње у серији теренских истраживања јавног мњења која периодично спроводи стручни тим НСПМ (март/април 2013), показује наставак тренда пада евроентузијазма и пораста евроскептицизма.

Ако погледамо табелу 1 видећемо да се, у раздобљу 2007-2013. евроскептицизам готово удвостручио (са 21 на 39 посто), једнако као и неодлучност (са 7 на 15 посто), док је пак евроентузијазам забележио пад са 72 на 46 посто.

Табела 1

Кретање евроентузијазма и евроскептицизма

у Србији 2007-2013. (у %)

Да ли сте за Србије у ЕУ?

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

Укупно

октобар 2007.

72

21

7

100

фебруар 2008.

67

23

10

100

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

јун 2008.

73

19

8

100

октобар 2009.

67

22

11

100

април 2010.

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

70

16

14

100

јул 2010.

66

24

10

100

мај 2011.

63

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

30

7

100

јун 2011.

61

30

9

100

август 2011.

55

30

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

15

100

децембар 2011.

46

38

16

100

децембар 2012.

50

30

20

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

100

април 2013.

46

39

15

100

Уочена тенденција пада 2007-2013. може се објаснити деловањем три чиниоца: 1. признањем сецесије Косова од стране већине земаља ЕУ (2008); 2. непрестаним присиљавањем Србије да као услов даљег прикључења ЕУ фактички призна косовску сецесију; 3. економском кризом у ЕУ (2009-).

Повремено обнављање евроентузијазма такође се може објаснити политичком конјунктуром. Скок на 73 одсто, забележен у јуну 2008, учинак је доброг изборног резултата листе „За европску Србију – Борис Тадић“ (ДС, Г17, СПО, ЛСВ, СДП) и њихове кампање у којој је доминирала [Тадићева идеја](#) да „не можемо да убеђујемо европске државе да не признају Косово ако смо изван ЕУ“, те да је, наводно, потписивањем ССП Србија „себи отворила простор да врши сталан притисак на европске државе које су признале независност Косова (да се предомисле?! – С. А), али и да пружи ефикасну подршку оним чланицама које то нису учиниле“.

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

Такође, и узлет евроентузијазма забележен у априлу 2010. лако се може објаснити учинком укидања виза, односно првим последицама стављања Србије на Шенгенску листу, у децембру 2009.

Међутим, како бисмо могли да објаснимо трећи, премда и нешто блажи, узлет евроентузијазма, забележен у децембру 2012?

Ако је Тадић, као најпопуларнији политичар 2008, својим невероватним изјавама био накратко оживео српски евроентузијазам, онда су данас пандан томе популарност Вучића и његове једнако невероватне про-ЕУ изјаве – а поготово оне с краја 2012.

Подсетићу да је Вучић, 29. новембра, [у скупштини](#) рекао : „Ако неко мисли да можемо лако без Европе, ја ћу вам рећи да немам никакву догму, ја вам кажем *ми не можемо да преживимо. Нећемо имати од чега да исплатимо пензије*

". А пар дана доцније је

[у америчком конгресу изјавио](#)

: „Улазак у ЕУ је наш главни циљ и то је *једини пут*

којим можемо да побољшамо стандард наших грађана (...)Не можемо да пренебрегнемо чињеницу да је наш највећи партнер, инвеститор и донатор баш ЕУ. Без партнерства са њима, њихове помоћи и инвестиција

нема нам будућности

” (курзив С. А).

Да се Вучић може сматрати кључним фактором стабиловања евроентузијазма у данашњој Србији може се видети и из *табеле 2*, која приказује однос страначких присташа и ЕУ.

Табела 2

Присталице парламентарних странака и однос према ЕУ (у %)

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

децембар 2011. (XII/11) и април 2013. (IV/13)

Да ли подржавате улазак Србије у ЕУ?

Странка

ДА

НЕ

немам став

укупно

XII/11

IV/13

XII/11

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

IV/13

XII/11

IV/13

ДС (Б. Тадић/Д. Ђилас)

83

82

9

14

8

4

100

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

СНС (Т. Николић/А. Вучић)

27

42

56

45

17

13

100

ДСС (В. Коштуница)

26

10

60

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

79

14

11

100

СПС (И. Дачић)

52

42

35

37

13

21

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

100

ЛДП (Ч. Јовановић)

91

81

6

5

3

14

100

Г17+/УРС (М. Динкић)

70

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

85

13

5

17

10

100

Неизјашњени

42

46

38

32

20

22

100

Ако погледамо како се данас односе присталице СНС према ЕУ видећемо да су они подељени: 42 посто је за улазак у ЕУ, 45 посто против и 13 посто су неодлучни. Али, раније није био такав однос. У децембру 2011. однос противника и присталица учлањења у ЕУ међу напредњачким гласачима био је 56 посто против, 27 посто за (17 посто неодлучни). То је давало сразмеру међу напредњацима од 2:1 у корист евроскептика.

Хипотеза да су евроскептицизам СНС гласача можда „покварили“ новопридошли симпатизери који су некада оптирали за ДС мора се одбацити. Наше истраживање, наиме, показује да су разочарани гласачи ДС огромном већином отишли у изборне апстиненте или неодлучне (због чега у тој категорији и наилазимо на повећање удела евроентузијазма, уз смањење удела евроскептицизма; види *табелу 2*). Тако је заправо пораст могућих гласова за СНС, који бележе сва истраживања, више последица одласка ДС гласача у апстиненте (због чега је скочио удео СНС бирача међу опредељенима), него неке спектакуларне промене страначког опредељења српских бирача.

Једино што се, дакле, може закључити јесте да се, барем када је реч о ЕУ, део СНС гласача „преумио“ и почео да подржава улазак Србије у ЕУ. А заслуге за то се могу приписати првенствено новом лидеру напредњака и свакако најпопуларнијем српском политичару – Александру Вучићу.

Наравно, то преумљење дела напредњачких гласача није превише дубоко и трајно. Из *табеле 3* се види да готово половина оних из СНС који су за улазак у ЕУ није у стању да оцени да ли је ЕУ пријатељска или непријатељска према Србији! Дакле, ти бирачи СНС су у контрадикторној позицији: сматрају да Србија треба да се утопи у некакву супер-државу, а да уопште нису сигурни да ли нам је та наднационална структура пријатељ или непријатељ!?

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

Табела 3

Оцена ЕУ страначких присташа (у %)

(април 2013)

Да ли ЕУ сматрате претежно пријатељском или претежно непријатељском?

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

ДС (Д. Ђилас)

60

24

16

100

СНС (А. Вучић)

24

48

28

100

СРС (В. Шешељ)

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

10

75

15

100

ДСС (В. Коштуница)

10

73

17

100

СПС-ПУПС-ЈС (И.Дачић)

28

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

36

36

100

ЛДП (Ч. Јовановић)

91

0

9

100

УРС (М. Динкић)

85

10

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

5

100

Неизјашњени

33

40

27

100

Но за бриселски естаблишмент, као и за пробриселску компрадорску елиту у Србији, неважно је колико је садашња позиција СНС гласача конзистентна или не. За њих је важно само то да се успешно обавља транзиција тог дела бирачког тела из евроскептицизма у евроентузијазам. Јер, ако је однос евроскептика и евроентузијаста код бирача СРС, у јуну 2008, био 4:1, пошто је направљен расцеп и створена СНС (октобар 2008), тај однос се код оних гласача који су прешли у СНС почео смањивати. Тако је до децембра 2011. он пао на 2:1, а видимо како се у априлу 2013. он фактички изједначио, тј. свео на 1:1.

Тим лаганим (премда и даље плитким) преумљењем дела гласача СНС успорен је, а на моменте и заустављен, процес дебриселизације нашег бирачког тела. Наиме, тај процес би био далеко бржи да не постоји големи раскорак између евроентузијазма код наше

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

друштвене елите у поређењу са оним код наших грађана. Док је у нашој друштвеној елити – политичкој, економској, медијској и културној – омер евроентузијаста и евроскептика најмање 5:1 (ово је моја процена; засада не располажем одговарајућим истраживањима), дотле је тај омер у грађанству, као што показује априлско НСПМ истраживање, око 3:2.

Механизам амортизовања процеса дебриселизације Срба, којим се служи наша (компрадорска) елита, најбоље се може разумети преко табеле 4. Пробриселски бирачи – ако узмемо у обзир само опредељене – чине благу већину у бирачком телу: однос евроентузијаста и евроскептика ту је 54:46. Међутим, када политичка елита формулише станачке програме и када се гласови бирачког тела „улију“ у странке, долази до правог „транссупстанцирања“. Посматрамо ли сада те гласове по програмским опредељењима њихових странака, однос 54:46 се претвара у 84:16 у корист евроентузијаста. Коанчно, када и изборни ценз, те расподела мандата одраде свој део посла (па СРС и Двери остану ван скупштине), сразмера 54:46 у парламенту постаје 93:7!

Табела 4

„Танссупстанцирање“ евроскептика у евроентузијасте

□

Однос бирача ^[1] према ЕУ

Удео у гласовима ^[2] странака про ^[3] и контра ^[4] ЕУ

Удео у мандатима странака про и контра ЕУ

Евроентузијаста

Вучић као стабилизатор евроентузијазма

Пише: Слободан Антонић
субота, 20 април 2013 00:45

54

84

93

Евроскептици

46

16

7

Ова сразмера у последњем кораку се пресликава и у медијима. Под изговором да странке добијају медијски простор за изношење ставова у складу са својом парламентарном снагом, заступљеност евроскептичких гледишта (рецимо, ДСС) у нашим великим гласилима ретко прелази 5-7 посто. Тако је круг затворен. Евроскептицизма је у медијима готово десет пута мање него у бирачком телу, а то радикално успорава „рашчаравање“ грађана Србије од бриселских утопијских наратива.

Најважнији данашњи „кочничари“ у успоравању тог процеса „рашчаравања“ (дебриселизације), као што је показала ова анализа, свакако су СНС и њен данашњи лидер. Дакле, ако овај чланак треба да завршим на сличан начин [као и прошли](#), не могу а да читаоце опет не запитам: слажемо ли се у томе да се главна политичка личност, заслужна за то што се после свега и даље бакћемо са бриселском Вавилонском кулом,

зове – Александар Вучић?

[1] Постотак у овој колони се односи на испитанике који су, у истраживању НСПМ у априлу 2013, дали одговор на питање *Да ли сте за улазак Србије у ЕУ?* (без неизјашњених и неодлучних).

[2] На изборима у мају 2012.

[3] ДС, СНС, СПС, УРС, ЛДП, странке мањина.

[4] ДСС, СРС и Двери